

Dinàmiques per aprofundir en el marc d'escola avançada

Introducció

El marc d'escola avançada és l'horitzó comú per als centres compromesos amb la transformació educativa. El present document s'emmarca dins del conjunt de recursos que el programa Escola Nova 21 ha generat per tal d'acompanyar els centres en el procés de transformació educativa. En concret, aquest recurs presenta una proposta de dues dinàmiques perquè els claustres de docents puguin aprofundir en els quatre eixos del marc d'escola avançada.

Objectius del recurs

L'objectiu d'aquest recurs és promoure una reflexió a l'entorn del marc d'escola avançada i els seus quatre eixos en el si dels claustres de docents dels centres educatius.

A qui va dirigit?

Als claustres dels centres educatius adherits al programa Escola Nova 21, especialment als equips impulsors del procés de canvi, que poden liderar la dinamització de les activitats proposades en aquest recurs i la reflexió en el si dels claustres.

En quina fase del procés de canvi ens trobem?

El marc d'escola avançada és l'horitzó comú del canvi educatiu, per tant, no se situa en cap fase concreta del procés. És un element transversal que esdevé el punt de referència cap al qual el centre ha de tendir. Tot i així, hi ha una fase del procés de canvi en la qual és especialment rellevant tenir-lo en compte: la de generació d'una nova visió de centre.

La visió d'un centre educatiu expressa com serà el centre en el futur. Per això, aquesta visió s'haurà d'alinear amb el marc d'escola avançada tot concretant els seus quatre eixos en el context i entorn del propi centre. Així, doncs, portar a terme les dinàmiques que es proposen en aquest document pot ser especialment pertinent abans de començar a generar la visió del centre. En ser els docents del centre un agent clau a l'hora de definir la

nova visió, haver aprofundit en els quatre eixos del marc d'escola avançada amb ells contribuirà a aconseguir que la visió estigui alineada amb aquest horitzó comú.

DINÀMICA 1: Les ulleres del Marc

Introducció

L'objectiu de la dinàmica "Les ulleres del Marc" és aprofundir en els quatre eixos de l'horitzó comú a partir de l'estudi de diferents models de centre educatiu.

Aquesta dinàmica es divideix en sis fases:

1. Introducció a la dinàmica.
2. Anàlisi del model de centre 1.
3. Contrast del model de centre 1 amb el marc d'escola avançada.
4. Contrast del model de centre 2 amb el marc d'escola avançada.
5. Contrast del propi centre amb el marc d'escola avançada.
6. Conclusió de la dinàmica.

El temps aproximat necessari per portar a terme la dinàmica és de 130 minuts. No obstant això, com en tots els recursos proposats per Escola Nova 21, aquesta només és una estructura base de la dinàmica, que l'equip impulsor del centre pot modificar, ampliar o reduir en funció de les necessitats dels docents del seu claustre.

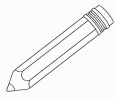
Desenvolupament de la dinàmica pas a pas

Fase 1. Introducció a la dinàmica (10')

El dinamitzador/a explica quin és l'objectiu de la dinàmica i, a grans trets, introdueix quines són les seves fases.

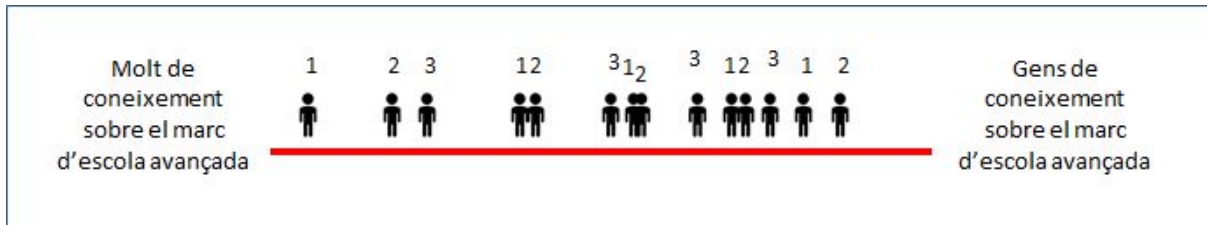
Posteriorment, divideix els participants en grups. Per a la dinàmica es necessita que els participants facin grups d'un mínim de 4 persones. Per fer-los:

1. El dinamitzador/a pot demanar als participants que se situïn en una línia imaginària que vagi de punta a punta de la sala, de manera que un extrem de la línia representi "molt coneixement sobre el marc d'escola avançada" i l'altre extrem representi "gens de coneixement sobre el marc d'escola avançada".
2. Quan tots els participants estan situats a la línia imaginària, el dinamitzador els numera repetint una sèrie i, a continuació, agrupa les persones que tenen el mateix número. D'aquesta manera, es crearan grups d'un mínim de 4 persones amb coneixements diferents sobre el marc d'escola avançada.

En comptes de numerar els participants amb 1, 2, 3, 4, 1, 2, 3, 4, etc., es poden fer servir adjectius empàtics com "fantàstic", "meravellós", "espectacular", "al·lucinant", "fantàstic", "meravellós", "espectacular"...

Per exemple, en un grup de 14 participants caldrà formar 3 grups en total (2 grups de 5 persones i un de 4):

Fase 2. Anàlisi del model de centre 1 (25')

El dinamitzador/a explica que, sabent que qualsevol centre educatiu té un propòsit, unes pràctiques, un model d'avaluació i una organització, l'objectiu d'aquesta fase és detectar aquests quatre elements en el model de centre que es veurà al vídeo. És rellevant destacar que **no** es pretén que els participants detectin què observen en relació amb el marc d'escola avançada, sinó que identifiquin els elements observables de cada eix sense jutjar si pertanyen al marc d'escola avançada o no.

Part de treball individual:

1. El dinamitzador/a reparteix a cada participant el [full amb els eixos del marc d'escola avançada](#) i explica que, tal com s'indica al full, hauran d'anotar què observen al vídeo en relació amb cada un dels eixos.
2. El dinamitzador/a projecta el [vídeo del model de centre 1](#) i demana als participants que vagin anotant idees al full mentre miren el vídeo..
3. En acabar la projecció, el dinamitzador/a deixa 5' perquè els participants acabin d'anotar idees al full de forma individual.

Part de posada en comú:

1. Els diferents participants del grup posen en comú les idees que han anotat.
2. El dinamitzador/a demana que els participants dels grups es distribueixin els rols d'"expert en propòsit", "expert en pràctiques", "expert en avaluació" i "expert en organització". Si un grup té més de 4 membres, una de les "experteses" serà representada per més d'un membre.
3. Cada participant divideix el seu full en 4 parts, de manera que cada part sigui un eix del marc d'escola avançada. L'expert de cada eix és l'encarregat d'aplegar tots els papers sobre el seu eix.

Fase 3. Contrast del model de centre 1 amb el marc d'escola avançada (25')

El dinamitzador/a explica que l'objectiu d'aquesta fase és contrastar el model de centre 1 amb el marc d'escola avançada.

1. El dinamitzador/a reparteix a cada grup d'experts la [fonamentació dels eixos del marc d'escola avançada](#) i deixa 10' perquè els participants es familiaritzin amb el document, especialment amb l'eix de la seva expertesa.
2. Posteriorment, el dinamitzador/a reparteix a cada grup [les cartes de la baralla](#) de l'eix en el qual són experts i deixa 15' perquè el grup debati, reflexioni i contrasti el model de centre 1 amb les qüestions que apareixen a les cartes.
3. Per últim, el dinamitzador/a demana que cada participant retorni al seu grup d'origen. D'aquesta manera, cada grup d'origen estarà format per experts en cada un dels eixos.

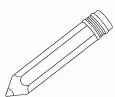
Fase 4. Contrast del model de centre 2 amb el marc d'escola avançada (35')

El dinamitzador/a explica que l'objectiu d'aquesta fase és contrastar un model de centre diferent de l'anterior amb el marc d'escola avançada a través de les cartes.

1. El dinamitzador/a projecta el [vídeo de l'Institut de Sils](#) o bé el vídeo de l'[Escola Sadako](#) (el dinamitzador/a pot triar quin vol projectar) i tots els participants el miren.
2. El dinamitzador/a reparteix a cada grup una [baralla de cartes sencera](#) i deixa 20' perquè el grup tregui cartes de la baralla de forma aleatòria per debatre, reflexionar i contrastar el model de centre 2 (Sils o Sadako) amb les qüestions que apareixen a les cartes.
3. El dinamitzador/a pot convidar els participants que vulguin a compartir de forma oberta amb la resta les conclusions generals sobre el model de centre 2.

Fase 5. Contrast del propi centre amb el marc d'escola avançada (25')

El dinamitzador/a explica que l'objectiu d'aquesta fase és contrastar el propi centre amb el marc d'escola avançada a través de les cartes.

Donat que l'objectiu de la dinàmica és aprofundir en els eixos del marc d'escola avançada i no fer propostes de millora sobre el centre, el dinamitzador/a intentarà centrar sempre el debat en allò que s'observa del propi centre en relació als quatre eixos, i no en què caldria que el centre modificués per tendir cap al marc.

Per afavorir el treball amb persones diferents, el dinamitzador/a pot tornar a fer grups entre els participants. En aquesta fase, és indiferent el nombre de persones que formin cada grup.

1. El dinamitzador/a reparteix a cada grup una [baralla de cartes sencera](#) i deixa 20' perquè el grup tregui cartes de la baralla de forma aleatòria i debati, reflexioni i contrasti el propi centre amb les qüestions que apareixen a les cartes.

2. Ahora, el dinamitzador/a demana que el grup escrigui cada resposta en un pòstit diferent.

Mentre els participants estan treballant en grup, el dinamitzador/a penjarà a la paret els [títols dels eixos del marc d'escola avançada](#).

Un cop s'hagi exhaurit el temps, o bé els grups hagin acabat les cartes de la baralla, el dinamitzador/a demanarà que cada grup enganxi a sota del títol de cada eix els pòstits que facin referència a aquell eix. Un cop estiguin tots enganxats, el dinamitzador/a pot extreure les conclusions generals del contingut dels pòstits de forma oberta per a tots els participants.

Fase 6. Conclusió de la dinàmica (10')

Com a conclusió de la dinàmica, el dinamitzador/a pot:

1. Repassar les passes que s'han seguit durant la dinàmica perquè els participants siguin conscients del recorregut:
 - a. Anàlisi del model de centre 1.
 - b. Contrast del model de centre 1 amb el marc d'escola avançada.
 - c. Contrast del model de centre 2 amb el marc d'escola avançada.
 - d. Contrast del propi centre amb el marc d'escola avançada.
2. Compartir que, com s'haurà pogut observar, tot centre educatiu disposa d'un propòsit, unes pràctiques, un model d'avaluació i una organització. No obstant, hi ha uns models que disten del marc d'escola avançada més que d'altres. En la dinàmica que s'acaba de portar a terme, s'ha pogut observar com la distància entre el model de centre 1 i el marc d'escola avançada és molt més gran que la que hi ha entre el model de centre 2 (Sadako o Sils) i el marc. El dinamitzador/a també pot afegir una conclusió que hagi pogut extreure sobre el propi centre.
3. Projectar el [vídeo sobre el marc d'escola avançada](#) i demanar si algú vol posar en comú alguna idea.
4. Recordar quines són les properes passes que el centre es planteja pel que fa al procés de canvi.

Material necessari

El material necessari per dur a terme la dinàmica és el que segueix:

Per a la fase 2:

- [Full amb els eixos del marc d'escola avançada](#).
- [Vídeo sobre el model de centre 1: l'escola tradicional](#).

Per a la fase 3:

- [Fonamentació dels eixos del marc d'escola avançada](#).
- Una [baralla de cartes del marc](#), a repartir en funció dels grups d'experts.

Per a la fase 4:

- Vídeos sobre el model de centre 2: [vídeo de l'Institut de Sils](#) i [vídeo de l'Escola Sadako](#).
- Una [baralla de cartes del marc](#) per a cada grup.

Per a la fase 5:

- Una [baralla de cartes sencera](#) (pot ser la mateixa de la fase 4).
- Pòstits.
- [Títols dels eixos del marc d'escola avançada](#).

Per a la conclusió:

- [Vídeo del marc d'escola avançada](#).

DINÀMICA 2: Fem connexions amb el marc

Introducció

L'objectiu de la dinàmica és familiaritzar-nos amb els quatre eixos del marc d'escola avançada i els conceptes clau de cadascun, i trobar punts de connexió d'aquests conceptes amb la nostra experiència i el nostre entorn educatiu.

Treball previ: abans de dur a terme aquesta dinàmica, cal haver compartit amb el claustre de professorat, a través d'una comunicació (correu electrònic, per exemple), el document "[El marc d'escola avançada: l'horitzó comú de canvi](#)".

Aquesta dinàmica es divideix en sis fases:

1. Introducció a la dinàmica.
2. Coneixem els 4 eixos.
3. Posada en comú 1.
4. Connectar, estendre, preguntar*.
5. Posada en comú 2.
6. Conclusió de la dinàmica.

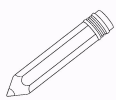
El temps aproximat necessari per portar a terme la dinàmica és de 90 minuts. No obstant això, com en tots els recursos proposats per Escola Nova 21, aquesta només és una estructura base de la dinàmica que l'equip impulsor del centre pot modificar, ampliar o reduir en funció de les necessitats dels docents del seu claustre.

Desenvolupament de la dinàmica pas a pas

Fase 1. Introducció a la dinàmica (10')

El dinamitzador/a explica quin és l'objectiu de la dinàmica i, a grans trets, introdueix quines són les seves fases. Posteriorment, divideix els participants en grups petits de treball de 3-4 persones i reparteix els materials als grups. Cada grup ha de tenir:

- [Un full gràfic marc d'escola avançada.](#)
- [Un tires de paper amb les 16 frases.](#)
- Gomets de colors (16 vermells, 16 grocs, 16 liles, 16 blaus).
- 15-20 pòstits.
- Un bolígraf.

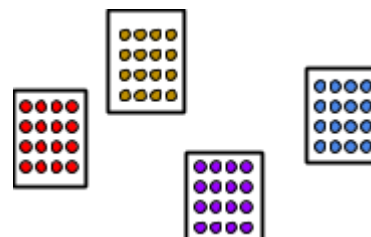
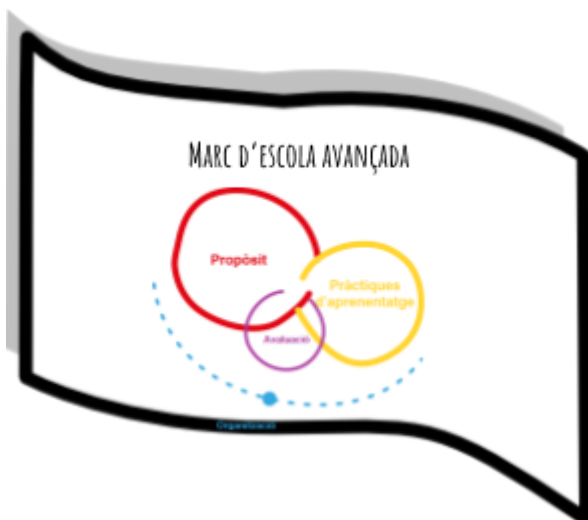

Per realitzar aquesta dinàmica podria ser interessant tenir membres del claustre de diverses etapes o cursos en cada grup.

Fase 2. Coneixem els quatre eixos (10')

El dinamitzador/a explica que l'objectiu d'aquesta fase és classificar els conceptes principals del marc d'escola avançada segons l'eix al qual pertanyen i explicar aquests conceptes.

Cada grup té: un full de referència amb el gràfic del marc d'escola avançada, gomets de colors (16 vermells, 16 grocs, 16 liles i 16 blaus), i un joc de 16 tires de paper, cadascuna amb una frase:

Cada grup té 10 minuts per consensuar la classificació de les 16 frases en 4 piles: Propòsit, Pràctiques, Avaluació i Organització.

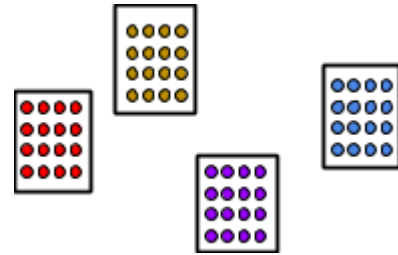
Mentrestant, el dinamitzador/a penja 16 fulls de paper al volant de la sala, un per cadascuna de les frases.

Fase 3. Posada en comú (15')

Per a la posada en comú, es demana que un representant de cada grup petit utilitzi els gomets de color per identificar com el seu grup ha classificat cada frase:

Vermell=Propòsit Groc=Pràctiques
Lila=Avaluació Blau=Organització

Quan tots els grups han “votat” amb els gomets, el dinamitzador/a gestiona una conversa amb els participants sobre com han votat els grups, prenent cada concepte dels 16 en ordre dels eixos: Propòsit, Pràctiques, Avaluació i Organització. En els casos de desacord (gomets de múltiples colors en un concepte), els grups han d'explicar el pensament que justifica la classificació i, en el cas que sigui necessari, el dinamitzador/a torna a explicar els fonaments dels eixos per aclarir conceptes. Al final d'aquesta fase és important que hi hagi un consens sobre els conceptes i els eixos als quals pertanyen.

Fase 4. Connectar, estendre, preguntar* (25')

*Aquesta dinàmica està inspirada en la rutina [“Connect, Extend, Challenge” de Project Zero](#).

Els participants tornen als mateixos grups petits. el dinamitzador/a explica que l'objectiu d'aquesta fase és connectar els conceptes principals del marc d'escola avançada amb l'entorn educatiu propi d'aquest centre i l'experiència dels docents i assigna un eix (Propòsit, Pràctiques, Avaluació, Organització) a cada grup (si hi ha més de 4 grups, repeteix els eixos, començant per “Propòsit”).

Cada grup té 20 minuts per repassar els conceptes que corresponen a l'eix assignat i escriure 3-4 pòstits que responguin a les preguntes següents:

CONNECTAR: Com connecten les idees representades en l'eix amb les vostres experiències prèvies i el que ja sabíeu? (3-4 experiències)

ESTENDRE: Quines noves idees o possibilitats veieu en la informació sobre l'eix? (3-4 idees)

PREGUNTAR: Quines preguntes o dubtes teniu sobre aquest eix? (3-4 preguntes)

Mentrestant, el dinamitzador/a prepara una taula (amb fulls de paper o bé en una pissarra o *whiteboard*):

CONNECTAR

ESTENDRE

PREGUNTAR

Fase 5. Posada en comú (25')

Per a la posada en comú, un representant de cada grup petit enganxa els pòstits a la taula i fa una breu explicació de la conversa del grup petit.

Quan cada grup petit ha presentat les connexions, idees i preguntes que tenen, la persona facilitadora promou una conversa sobre el “perquè” de les possibilitats i els dubtes manifestats, els punts de confluència i els punts de desacord.

Fase 6. Conclusió de la dinàmica (5')

Al final es fa una foto del *board* i es comparteix amb tots els participants.

Material necessari

El material necessari per dur a terme la dinàmica és el que segueix:

- [Fulls gràfic marc d'escola avançada.](#)
- [Un joc de tires de paper amb les 16 frases per cada 4-5 persones.](#)
- [Fulls de paper amb les 16 frases.](#)
- Gomets de colors (vermell, groc, lila, blau).
- Pòstits (3 colors diferents).
- Bolígrafs.
- *Blu-tack*.
- (Pissarra o *whiteboard* i guix o retolador).

Aquest document s'ha creat en el marc del programa Escola Nova 21.
Octubre 2017

Aquest treball està subjecte a la llicència Creative Commons de Reconeixement-CompartirIgual 4.0 Internacional.

Autoria: Equip Escola Nova 21

Entitats promotores del programa Escola Nova 21:

